

Referat fra årsmøde i Historisk Samfund for Sydøstjylland, lørdag den 5. september 2020 i Juelsminde Hallerne, Tofteskovvej 12, 7130 Juelsminde.

På grund af samfundets corona-nedlukning, blev årsmødet i Historisk Samfund for Sydøstjylland udsat fra den oprindelige indkaldte dato, 25.04.2020. Årsmødet blev i stedet afholdt lørdag den 5. september 2020 i Juelsminde Hallernes Cafeteria, Tofteskovvej 12, I sal, 7130 Juelsminde.

Årsmødedeltagerne havde inden årsmødet mulighed for at besøge Juelsminde Havnemuseum, Havnegade 12, Juelsminde og der var god tilslutning til besøget. Vi fik et oplæg om museet og rundvisning af stedets daglige leder.

Kl. 13.30 – 14.10 ÅRSMØDE 2020

Dagsorden:

Foreningens formand, Erik Toftgaard bød de fremmødte velkommen. Der var mødt 25 medlemmer op til årsmødet.

Punkt 1: Valg af dirigent

Bestyrelsens formand foreslog Poul Ulrich Jensen, som enstemmigt blev valgt. Derefter konstaterede dirigenten, at årsmødet var lovligt indvarslet.

Punkt 2: Bestyrelsens beretning for året 25. maj 2019 – 31. maj 2020

Det har været et meget usædvanligt år - et år, der startede på sædvanlig måde i sommeren 2019 med årsmøde, sommerudflugt, reception for årbogen, foredrag. Vi havde også genforeningsfest den 10. februar 2020 og inspirationsdag den 19. februar 2020 og et foredrag i Horsens ligeledes den 19. februar 2020. Men i begyndelsen af marts 2020 blev Danmark lukket ned på grund af den opståede covid-19 epidemi, og det har siden ikke været tilladt at holde møder. Det har betydet, at Historisk Samfund for tiden herefter har måttet aflyse sine planlagte møder og aktiviteter.

Vi havde annonceret, at vi ville holde årsmøde den 25. april 2020 på Hellebjerg Idrætsskole. Dette årsmøde har vi måttet udskyde til efter sommeren 2020. Vi håber nu, at vi vil kunne holde årsmødet i september 2020. Ifølge dagsordenen for et årsmøde aflægger bestyrelsen beretning. I tidligere år har vi efter årsmødet lagt beretningen på hjemmesiden. I år lægger vi beretningen på hjemmesiden først.

Årsmødet 2019 blev holdt lørdag den 25. maj 2019 i Tinghuset i Brædstrup. Niels Kolind blev valgt som dirigent. Der var fem bestyrelsesmedlemmer på valg. Metha Lange og Kurt Meiner Hansen blev genvalgt. Astrid Wandel, Karsten Merrald Sørensen og Lene Wul ønskede ikke genvalg, og i stedet valgtes Knud Aage Ladefoged Hansen, Assendrup, Lisbeth Aagaard Lykke, Fredericia Lokalhistoriske Arkiv og Henriette Bornemann Baudtler, Kolding Stadsarkiv. Efter kaffebordet orienterede vores bestyrelsesmedlem Benny Andersen fra Brædstrup om Tinghusets historie. Derefter holdt konsulent i Naturstyrelsen og rådgivende ingeniør Per Kristensen et oplysende foredrag med titlen "Gudenåen ved Vestbirk i fortid, nutid og fremtid". Vi hørte om etableringen og

driften af Vestbirk Vandkraftværk og om Den Genfundne Jernbanebro, naturstien fra Horsens til Silkeborg og Vestbirksøerne. Vi var 39 deltagere. En del af os kørte derefter forbi Vestbirk Vandkraftværk til Jernbanebroen, hvor vi nød den særprægede udsigt over den dybe ådal.

På det konstituerende bestyrelsesmøde den 4. juni 2019 blev Lisbeth Aagaard Lykke valgt til næstformand og redaktør af nyhedsbrevet, mens vi andre bestyrelsesmedlemmer blev genvalgt til vore poster. Museumsleder Merete Bøge Pedersen, Horsens Museum, ønskede at udtræde af bestyrelsen, og som suppleant indtrådte museumsinspektør Nick Schaadt, ligeledes Horsens Museum.

Lørdag den 31. august 2019 var vi på sommerudflugt. Vi besøgte Dansk Sygeplejehistorisk Museum på Fjordvej i Kolding og gik derefter hen til Hotel Koldingfjord for at drikke kaffe. På museet fortalte museumsleder Trine Gjesing Antvor levende historien om Koldingfjord, der blev taget i brug i 1911 som tuberkulosesanatorium for børn, finansieret ved salg af julemærket. Da sanatoriet hurtigt viste sig at være for lille, åbnede man i 1917 en pavillon, Fjordglimt, til mindre børn, og i 1933 kom endnu en bygning til, Granly. Disse to bygninger huser i dag museet, der åbnede i 1999. Sanatoriet lukkede i 1959, og fra 1960 til 1988 blev Koldingfjord anvendt af Åndssvageforsorgen. I 1990 åbnede Koldingfjord som hotel. Efter at have kigget på de mange genstande og fotos i museet, vandrede vi i det smukke vejr hen til Hotel Koldingfjord, hvor vi fik kaffe og kage. Vi var 34 deltagere.

Årbogen Lokalhistorie fra Sydøstjylland 2019 blev præsenteret ved en reception torsdag den 10. oktober 2019 på Egtved Museum. Mange af forfatterne var med. Tidligere lektor Anders Grosen, der har skrevet artiklen ”Helten fra S/S Norge” om en sømand fra Endelave, der blev kendt som helt ved udvandrerskibet Norges forlis i 1904, fortalte om sømanden Karl Mathiasen og navnlig om, hvor stor en del af befolkningerne i Danmark, Norge og Sverige, der udvandrede til USA. Journalisten og forfatteren Bjørn Andersen, der har skrevet en meget engageret og vægtig artikel om sin slægtning, arkæologen og museumsinspektøren Hans Kjær (1873 – 1932), fortalte med indlevelse og indignation om Hans Kjærs tilværelse fra hans opvækst i meget fattige kår på et husmandssted ved Egtved til hans akademiske karriere som arkæolog og leder af store udgravninger i Danmark og af Shiloh i Palæstina. Han beskrev den nedværdigende måde, Hans Kjær var blevet behandlet på af Nationalmuseets ledelse og andre arkæologer, der bestred hans forskningsresultater i Shiloh. Siden har en verdensberømt israelsk forsker konkluderet, at Hans Kjær havde ret i sine analyser og konklusioner. Bjørn Andersen overdrog derefter hele sin materialesamling til Egtved Lokalhistoriske Arkiv. Vi var 55 – 60 deltagere.

Onsdag den 23. oktober 2019 havde Lokalhistorisk Arkiv for Fredericia og Omegn i samarbejde med Museumsforeningen i Fredericia og Historisk Samfund et møde, hvor arkivar ved Museerne i Fredericia Lisbeth Aagaard Lykke holdt foredrag om Genforeningen set fra Fredericia. Udgangspunktet for foredraget var de tre aviser, som udkom i Fredericia i 1920, og som med hver sit politiske ståsted og verdenssyn dækkede Genforeningen og optakten hertil. Der var 60 deltagere.

Onsdag den 15. januar 2020 havde vi i samarbejde med Byhistorisk Selskab for Vejle et møde på Vejle Stadsarkiv. Her fortalte cand. mag. Anders Nedergaard Bæk Petersen om begivenheder og

skæbner i Vejle og omegn under besættelsen. Det handlede både om dem, der gik til modstand, de uskyldige ofre og dem, der gik tyskernes ærinde. Foredraget blev ledsaget af mange spændende fotografier fra Vejle under besættelsen. Vi var 60 deltagere, heraf de fleste medlemmer af Byhistorisk Selskab.

Mandag den 10. februar 2020 blev der holdt en meget stor og flot fest i Balle Forsamlingshus i anledning af 100-årsdagen for afstemningsdagen i 1920. Vi var omkring 120 deltagere i den festsmykkede sal. Arrangørerne var Grænseforeningen Vejle Vestegn, Balle Valgmenighed, Balle Forsamlingshus og Historisk Samfund. Men det må blankt indrømmes, at det er Grænseforeningen Vejle Vestegn med Kirsten Rykind-Eriksen i spidsen, der har arrangeret den store begivenhed. Der var først fællesspisning. Derefter holdt Danmarks ambassadør i Tyskland Friis Arne Petersen et meget oplysende og inspirerende foredrag om forholdet Danmark – Tyskland. Vi sang mange danske sange, og der var musikalsk underholdning og sang af forstanderparret Jakob og Kathrine Bonderup, Engelsholm Højskole. Da vi forlod mødet, kom vi ud i denne milde vinters eneste sludstorm og kunne så tænke på, at vejret på afstemningsdagen også var koldt og blæsende.

Onsdag den 19. februar 2020 holdt vi den årlige lokalhistoriske inspirationsdag i Roberthus i Egtved. Vi havde denne gang fokus på erindringer. Hvordan er historikeren stillet, når han eller hun skal forsøge at rekonstruere fortidens begivenheder med brug af erindringer? I hvor høj grad kan lokalarkiverne bidrage til at give et dækkende billede, og kan man stole på erindringerne?

Historiker Andreas Skov talte om historikerens brug af erindringer som kilde og tog udgangspunkt i egne erfaringer med besættelsestidens historie og benyttelse af de lokale arkiver.

Stadsarkivar Johnny Wøllekær, Odense Stadsarkiv, fortalte om erindringsindsamling i Odense i 1979 og i 2019 med mange eksempler på, hvem der har fortalt erindringer, og hvad de har fortalt om.

Museumsformidler Rasmus Welling, Museerne i Fredericia, holdt et foredrag med titlen ”Far – hvad er fred? – fortællinger fra Besættelsen og Befrielsen i og omkring Fredericia”. I 2014-15 indsamlede Museerne i Fredericia en række interviews med øjenvidner til Besættelsen og Befrielsen, og de indgår i en ny bog for at præsentere oplevelser i befrielsesdagene 4. og 5. maj 1945.

Arkivar Lisbeth Aagaard Lykke, Museerne i Fredericia, afsluttede talerrækken med at fortælle om indsamlingen og anvendelsen af mundtlige kilder. Hun gav eksempler på, hvordan man kan gennemføre interviews, bevare dem for eftertiden og anvende dem til formidling.

Til sidst var der erfaringsudveksling mellem deltagerne, hvor vi også talte om mulige emner for næste års inspirationsdag. Vi var ca. 30 deltagere.

Ligeledes onsdag den 19. februar 2020 havde vi det sidste møde, før alt blev lukket ned. Mødet blev holdt på Horsens Bibliotek i samarbejde med Horsens Kulturhistoriske Forening og Folkeuniversitetet. Museumsinspektør, dr. phil. Carsten Porskrog Rasmussen fra Museum Sønderjylland talte om Genforeningen i 1920. Han beskrev forhistorien og udviklingen frem til

folkeafstemningerne og gik nærmere ind på resultaterne heraf og udviklingen, indtil Kongen red over den ophævede grænse. Her var vi 91 deltagere, hvoraf de fleste var fra Horsens Kulturhistoriske Forening.

Planlagte arrangementer, der er aflyst:

Bustur lørdag den 21. marts 2020 til Historiske Dage i København

Besøg lørdag den 18. april 2020 på Genforenings- og Grænsemuseet i Christiansfeld

Deltagelse den 16. maj 2020 i Sydjyllands Veterantogs udflugt med damptog fra Vejle til Herning og retur.

Vores årsmøde, der var planlagt afholdt lørdag den 25. april 2020, er udsat indtil videre. Vi håber at kunne holde årsmødet i september 2020.

Det er usikkert, om sommerudflugten til Søby Brunkulsmuseum og brunkulslejer vil kunne holdes lørdag den 15. august 2020.

Vi har i årets løb haft møder i samarbejde med Byhistorisk Selskab for Vejle, Grænseforeningen Vejle Vestegn, Lokalhistorisk Arkiv for Fredericia og Omegn og Horsens Kulturhistoriske Forening. Vi vil meget gerne samarbejde med foreninger og lokalarkiver!

Vores næstformand Lisbeth Aagaard Lykke står for udsendelse af nyhedsbreve pr. mail. Nyhedsbrevet udsendes omkring den første i hver måned bortset fra feriemåneder, dvs. 10 gange årligt. Man kan læse om foreningen på vores hjemmeside.

Foreningen har stadig en god økonomi, igen hjulpet af, at en privat fond har givet os et tilskud på 30.000 kr.

Vi har i det forløbne år haft fire bestyrelsesmøder. Alle i Bygningen i Vejle. Mine bestyrelseskolleger har igen taget sig af inspirationsdagen, fundet foredragsholdere, skrevet mødereferater, holdt styr på økonomi og alt muligt andet. Jeg vil gerne sige tak for et godt samarbejde.

Vi har omkring 300 medlemmer. Jeg vil også i år sige, at vi er taknemmelige for de medlemmer, vi har, og vi er glade for jeres deltagelse i årsmødet og andre møder.

Vores store og vigtige opgave er at udgive den årlige Lokalhistorie fra Sydøstjylland. Det er dejligt, at redaktionen stadig modtager så mange gode artikler.

Spørgsmål eller kommentarer til årsberetning: Dirigenten takkede formanden for den grundige årsberetning og spurgte om der var spørgsmål eller kommentarer til årsberetningen.

Der blev spurgt om gratis adgang eller betaling til foreningens møder og formanden svarede, at de fleste gange var der gratis adgang for foreningens medlemmer. Det fremgår altid af vores to

årlige udsendte foldere, hvor arrangementerne også omtales, om et arrangement er gratis eller der skal betales entré. Arrangementerne kan ligeledes ses på foreningens hjemmeside.

Et medlem roste sommerturen til Søby Brunkulsmuseum som særdeles vellykket. Et andet medlem spurgte, om de aflyste ture og møder under corona-nedlukningen ville blive gennemført senere? Formanden svarede, at det fremgår at aktivitetsfolderen, som udsendes sammen med Lokalhistorie fra Sydøstjylland 2020.

Punkt 3: Regnskab og budget ved kassereren

Foreningens kasserer, Kurt Meiner Hansen fremlagde regnskabet for 2019, som balancerede med 104.097 kr. Årets overskud var 16.000 kr. Foreningen har en kapital på 360.465,70 kr. Der var indbetalt kontingent af 295 medlemmer. Årets salg af bøger var på 3.297 kr. Regnskabet blev sat under debat. Til spørgsmål om tilskud fra Bodil og Jørgen Munch-Christensens Fond, svarede kassereren at det var et tilskud til et særligt arrangement.

Omkring medlemsspørgsmålet svarede Kurt, at der kun er et slags medlemskab. Vi opererer ikke med "familiemedlemskab", men begge ægtefæller kan deltage i foreningens arrangementer. På den måde kan man sige, at vi er flere end de 295 betalende medlemskaber.

Om budget meddelte kassereren, at februarbudgettet balancerede, men ikke er revideret op til i dag. Eneste udgift ved ekstraordinær ny årsmødeindkaldelse var portoudgiften. Foreningen har mailadresser på cirka halvdelen af foreningens medlemmer, der bruges til indkaldelse. Resten af medlemmerne, hvor foreningen ikke har en mailadresse, indkaldes med brev.

Debat: Der blev spurgt om man kan afhente sin årbog et bestemt sted? Kurt svarer at vi ikke har et sådant naturligt sted for afhentning.

Dirigenten konstaterede, at der ikke var flere spørgsmål og satte derefter regnskab og budget under afstemning. Punktet blev enstemmigt vedtaget.

Punkt 4: Valg til bestyrelsen

Der var fem pladser på valg til bestyrelsen. Fire bestyrelsesmedlemmer: John Juhler Hansen, Hanne Hybschmann Thellesen, Peter Matthesen og Nick Schaadt var på valg og blev alle genvalgt. Der var ikke nogle forslag til den femte bestyrelsesplads, som dermed er vakant.

Punkt 5: Valg af revisor.

Revisor Regnar Staugaard blev enstemmig genvalgt. Efterfølgende takkede Regnar for valget og nævnte, at han er fyldt 77 år, så han vil ikke stå "i vejen" for en anden vælges som revisor på næste årsmøde.

Punkt 6: Fastsættelse af medlemskontingent for 2021.

Formanden foreslog, at vi fastholder de 200 kr. også i 2021 som medlemskontingent. Det blev enstemmigt vedtaget.

Punkt 7: Indkomne forslag.

Der var ingen indkomne forslag.

Punkt 8: Eventuelt

Der blev spurgt om Slægtsforskernes Bibliotek, hvor Vejle Amts Årbog / Lokalhistorie fra Sydøstjylland ligger for perioden 1905 til 2017; kommer de nyere årgange også her? Peter M. svarede, at der skal være et par år imellem den nyeste og det, der ligger, men fire år er måske lige langt nok. Erik lovede, at vi vender spørgsmålet i bestyrelsen på næste bestyrelsesmøde.

Derefter takkede formanden Poul Ulrich for at have ledet årsmødet, som derefter var slut.

Årsmødets foredrag:

Efter kaffebordet var der foredrag af tidligere efterskolelærer Knud Aage Hansen, Assendrup, som fortalte historien om Hellebjerg Idrætsefterskole, stiftet 1958 som Danmarks første idrætsefterskole. Den blev oprettet af KFUM's Idrætsforbund i Danmark. Knud Aage fulgte historien frem til i dag (selv var han lærer på skolen fra 1984 til 2011) og fortalte også om Kysthospitalet og den efterskole der efter hospitalets lukning i en årrække der blev drevet af Tvindskolerne.

Efter det meget informative foredrag, var der mulighed for en tur på selve Hellebjerg Idrætsefterskole, men kun i de smukke udendørsomgivelser. Skolen var oprindeligt udset til at huse årsmødet, men nye corona-tiltag gjorde det ikke muligt.

Referent: John Juhler Hansen